

DEJSTVA O FORMALDEHIDU

Formaldehid je snov, ki povzroča preobčutljivost in pri prvi izpostavljenosti lahko izzove odziv imunskega sistema. Ob akutni izpostavljenosti zelo draži oči, nos in grlo ter lahko pri kakršni koli izpostavljenosti povzroči kašljanje in sopenje. Naslednja izpostavljenost lahko povzroči hudo alergijsko reakcijo na koži, očeh in dihalnih poteh, dihalne težave, podobne astmi, ter težave s kožo, kot sta dermatitis in srbečica. Formaldehid je uvrščen v skupino 1 rakotvornih snovi po IARC, kar pomeni, da je rakotvoren za ljudi (rak nosne votline).

Kdo je ogrožen?

Izpostavljenost formaldehidu se pojavlja v zdravstvu, pogrebništvu ter tekstilni in papirni industriji. Delavci lahko vdihavajo formaldehid v obliki plina ali hlapov, poleg tega se lahko absorbira skozi kožo v obliki tekočine. Lahko so mu izpostavljeni pri obdelavi tekstila in proizvodnji smol. Poleg delavcev v zdravstvu in tehnikov v medicinskih laboratorijih so mu lahko izpostavljeni: delavci v mrtvašnicah, učitelji in študentje, ki delajo z biološkimi materiali, konzerviranimi v formaldehidu ali formalinu.

Več o snovi

Formaldehid je brezbarvni plin z močnim vonjem, pogosto v vodnih raztopinah. Pogosto se uporablja kot konzervans v medicinskih laboratorijih in mrtvašnicah. Najdemo ga tudi v številnih izdelkih, kot so kemikalije, iverne plošče, gospodinjski izdelki, lepila, blago, ki ga ni treba likati, premazi papirnih izdelkov, vlaknene plošče in vezane plošče. Veliko se uporablja tudi kot industrijski fungicid, germicid in dezinfekcijsko sredstvo.

Kako simptomi vplivajo na nas?

Pogosto vdihavanje formaldehida lahko povzroči simptome, kot so vneto grlo, kašelj, pekoče oči in krvavenje iz nosu. Nekateri ljudje so bolj občutljivi kot drugi, tako da izpostavljenost pri nekaterih ne povzroča težav, nekateri pa lahko zbolijo ali jim je neprijetno.

Znano je, da formaldehid povzroča raka. Večja je količina in daljša je izpostavljenost, večja je verjetnost nastanka raka (rak nosne votline in grla). Izpostavljenost formaldehidu lahko poveča verjetnost za nastanek raka celo pri količinah, ki so tako majhne, da ne povzročajo simptomov.

Čas med izpostavljenostjo in nastankom s formaldehidom povezanega raka nosne votline je zelo različen in se giblje od 2 let za nekatere akutne oblike raka do 15 let.

Kaj lahko storimo?

Opravljam ustrezne meritve izpostavljenosti, da vemo, kdaj je treba ukrepati. Obveščamo delavce o tveganjih in preventivnih ukrepih.

Najboljša rešitev je obvladovanje izpostavljenosti s spremembami pri načrtovanju in tehnologiji, kot je na primer namestitev lokalnih izpušnih prezračevalnih naprav. Morda bodo potrebni strogi varnostni ukrepi, kot je zaprtje procesa, da se prepreči sproščanje v delovni prostor. Označimo vse zmesi in raztopine, ki vsebujejo veliko koncentracijo formaldehida. Osebna varovalna oprema, kot so respiratorji, je kratkotrajna rešitev za zmanjšanje izpostavljenosti in naj se uporablja le kot zadnja možnost.

Viri: NIOSH, cancer.gov, CDC, CCOHS